

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Serisori nerancate nu se
primesc.
Manuscrisuri nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
la Viena la M. Dukas Nachf.,
Nuz. Augenföld & Emőcio Les-
ner, Heinrich Schalek, A. O-
pplik Nachf., Anton Orpplik.
la Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Lo-
cpold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și invo-
ială. — RECLAME pe pagina
8-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXXII.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Anul-1909:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
M-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
M-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
bărgul Inului Nr. 30, etajiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dăruți acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esam-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 111.

Brașov, Luni-Marti 26 Maiu (8 Iunie)

1909.

Apropiere între Andrassy și Tisza.

Stau rău de tot acțiunile guvernului coaliției. Aceasta o dovedește și multa discuție, ce se face de câteva zile încoace despre o apropiere între contele Andrassy și contele Stefan Tisza. Acești doi fii ai răposaților bărbați de stat cu mare renume, crescuseră cam în aceeași școală și cam cu aceleași idei și păreri despre atotputernicia clasei privilegiate maghiare, care odinioară se baza numai pe titlurile ei nobilitare, ear astăzi urmărește aceleași pasiuni aristocratice, însă sub noua lozincă: „Avere și inteligență“, lozincă menită a scoate ochii lumii, care e atât de naivă a crede, că acest soi de oameni s'ar fi schimbat, devenind din reacționari și retrograzi oamenii progresului cinstit. Și unul și altul se numește liberal, ba amândoi se fălesc cu liberalismul, ce pretind, că l'au moștenit încă dela părinții lor. Putem vedea și ne putem convinge însă cine sunt ei în realitate dintr'un singur fapt. Pe când Andrassy, actualul ministru de interne, se laudă, că a descoperit pluralitatea, cu care, introducându-o în proiectul său de reformă electorală, crede, că a găsit talismanul ce va scăpa nația sa de peire, pe atunci Stefan Tisza, fost ministru-președinte îi ia și acum în nume de rău lui Andrassy că în genere s'a pretat a introduce votul universat deși cu pluralitatea, care îl face de fapt aproape cu totul iluzoriu, și susține că în ori ce formă votul universal ar însemna apunerea rasei dominante maghiare.

Unde rămâne deci liberalismul lui Andrassy și Tisza, unde vederile înalte de progres, ce se pretinde, că i-ar anima? Toată importanța acestor bărbați de stat ai erei dualiste moderne se reduce de fapt la aceea, că ei prin dreptul nașterii se cred chie-mați și predestinați de a fi stâlpii supremației, ai domniei de rassa arbitrară maghiare, pe care vreau să-o perpetueze sub lozince nouă micinoase sub forme înșelătoare de constituționalism modern.

Importanța celor doi politicieni maghiari, despre cari vorbim, judecată din amintitele puncte de vedere, este deci restrânsă numai la Ungaria, și și aici numai la rassa maghiară cu politica și nizuințele ei exclusiviste, ce nu mai pot fi aduse în pică un fel de consonanță, nici cu spiritul timpului, nici cu progresele lui reale, nici cu avântul ce l-a luat dezvoltarea popoarelor sub impulsul umanismului și a democratizmului veacului al douzecilea.

Peste granițele Ungariei acești bărbați de stat numai în Austria mai au oare-care importanță și trecere. Și aceasta mai cu samă în corcurile acelea politice, cari țin cu încăpăținare deja cam învechită la așa zisa: nealterată conservare și respectare a bazelor pactului dela 1867, baze cari în realitate au fost demult subminate intr'un mod, încât nici unitatea armatei n-a rămas nealterată și nezugduită. Și aceasta derivă încă din vremile regimului tizaist nr. II. Ba dela 1906 până azi, se poate zice, că s-au mai strâns puțin frânele dualismului, care ajunsese — în doaga morții. Și lucrul curios, pentru ca să se poată întâmpla aceasta, a trebuit să vie la cărmă, spre cea mai mare durere a lui Ștefan Tisza, Andrassy cu Kossuth și cu Wekerle, coaliția, care astăzi stă să se asfixieze din cauza lipsei de aer sănătos. Curios, că cu toată gălăgia, ce o face majoritatea independistă a dietei și întreaga ei aderență din țară, contele Ștefan Tisza apare azi, chiar și în Viena, ca mai intransigent chiar decât independiștii, intransigenții de odinioară. Tot ce a mai rămas, e slaba opoziție, ce se face azi pe cale neoficială, contra prolongirii privilegiului băncii comune austro-ungare și în favorul băncii independente maghiare.

De aceea Austriacii, cari fără ca să-i doară ceva de soartea noastră, a naționalităților, vor să-și asigure interesele lor, în ce privește banca ca să rămână comună, își îndreaptă iarăși privirile asupra lui Andrassy și Tisza, a căror trecut, principii și in-

clinări, cred, ar garanta pe mult timp susținerea comuniunii băncii și a altor comuniuni între limitele parapelitelor găurite și în multe locuri stricate deja ale dualismului.

Intre toți aceștia domnește azi mare bucurie fiindcă organul lui Andrassy, „Magyar Hirlap“ mărturisește și confirmă și el apropierea între contele Iuliu Andrassy și contele Ștefan Tisza. Poate fi ca aceștia s'ajungă iarăși cei mai buni prietini, ca odinioară. E prea târziu însă! Se înșală cei ce țin așa de mult la ei, dacă cred, că ajungând împreună la putere, cu excluderea independiștilor, Andrassy și Tisza ar putea face vreo procopseală, ar putea s'aducă vre-un folos real pentru îmbunătățirea situațiunii interioare a Ungariei. Inzadar își fac iluzii cei dela Budapesta și vechii lor cumătrii dela Viena, nu va mai merge nici cu independiștii, nici cu așa ziișii, aderenți ai pactului dela 67, nici cu Kossuth, Iusth și Hoilo nici cu Wekerle, Andrassy și Tisza. Tot ce se va încerca și se va face pentru delăturarea crizei, iva fi numai un paliativ vremelnic de azi pe mâne! Trebuie să înțeleagă odată cu toții, — că aici în Ungaria se cer azi măsuri radicale, e lipsă, ca de pânea de toate zilele, de un regim, care să nu mai alerge după potcoave de cai morți, după poftă, prejudeții și tradiții deja de mult mucezite și putrezite; e lipsă neapărată pentru salvarea situațiunii țării și a viitorului ei, ba chiar pentru asigurarea existenței Ungariei, de un regim de dreptate și de libertate, harnic, sincer și bărbătesc, care să n'ăibă înaintea ochilor, decât interesele de viață ale țării și ale popoarelor ei, să nu părtinească decât dreptatea acestor interese, să nu caute a uni și împăca, decât pe acei factori, fără deosebire, cari sunt chemați a veghea și a lupta pentru scutirea și asigurarea acestor interese vitale, interese, cari numai unindu-se la olaltă, pot consolida și ridica la treapta progresului adevărat ceea ce numim stat ungar.

Dela curtea cu jurați din Târgu-Mureșului.

(Telegr. specială a „Gaz. Trans.“)

Târgu-Mureșului, 7 Iunie. Tribunalul în procesul de presă al „Gazetei Transilvaniei“, intentat pentru articolul de Rosalii „Sărbători vesele“ (1908), a fost compus din aceiași juri, ca la ultimul proces. Prezident: groful Micloș Lazar. Constituirea juriului s'a făcut curând, pertractarea s'a început de vreme. Acuzatorul public, procuror Tarr, a vorbit și s'a purtat c'un extrem șovinism, a fost chiar violent. Apărătorul Dr. Enea Draia ca și acuzatul, redactorul Victor Branisce au susținut apărarea demn și energic, încât au impus cu atitudinea lor. Juriul a pronunțat un verdict de vinovăție, iar tribunalul pe baza acestui verdict a condamnat pe acuzat la 6 (șase) luni închisoare de stat și 1000 (o mie) coroane amenda. Pertractarea finală s'a terminat la orele 12 din zi.

Mâne veți primi raport amănunțit,

Germania și Rusia. În sferile politice din Berlin se constată cu mare părere de rău, că agenția telegrafică a lui Reuter răspândește de un timp încoace știri tendențioase, după cari ideea de o întrevedere între Țar și Wilhelm II, ar fi pornit dela acesta din urmă. »Deutsche Tages Zeitung« publică comunicatul următor: De ocamdată între Rusia și Germania nu se vor mai strânge relațiunile, până când Iswolsky și baronul de Aehrenthal sunt în răceală. Pentru Germania e de ordin politic primordial prietinia cu Austro-Ungaria, prietinie de care s'a alipit într'o anumită formă și România, conform intereselor ei speciale. În această comunitate firește că nu mai e loc și pentru o altă putere, care e vrăjmașă Austriei. Numai când politica Rusiei va deveni amicală față de Germania și aliata ei, numai atunci va putea fi vorba de o strângere de relațiuni mai apropiate cu ea. Astfel de politică se înțelege că ar fi de dorit, căci nu trebuie să existe o dezbinare între Rusia și Germania.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

De-ale lui Moș Barbă-Albă.

(Urmare.)

Urcăm pe cai și pornim iarăși. La vama din trunză făcând formalitățile cu pașapartele, întrebăm pe vameșul dacă nu a aflat el sau oamenii lui scoici petrificate sau alte lucruri interesante prin acești colți? „Ba da? aici în apropiere sub stâncă din dreapta, cum ați venit, se află pești, scoici, melci și alte jivini petrificate, numai trebuie spartă piatra ca să le aflați. A mers însuși vameșul, luând un chiorlogan sau săpoi și dându-l lui Sofronie, am apucat pe sub colți, mergând nu mai mult de 6 minute, unde ajungând, am pus să spargă din colți, care erau compuși din conglomerat, am cercetat mai multe rup-turi din colț, și am aflat vre-o 4—5 bucăți, în care se vedea, cum se cade, pești, scoici mai mari și mai mici, melci și alte jivini de mare, bine conservate. Le-am luat cu noi și întorcându-ne la calabalac, am pornit pe jos cătră Schit la vale, lăsând caii în grija lui Sofronie, care i-a legat unul după altul și așa îi ducea de

frâu pe o potecă găunoșită de scurgerea apelor din vremi de ploie. Trei sferturi de ceas mergi în zic-zac pe poteca aceasta printre pietre mari, căutând drumul cel mai bun până ajungi la izvorul sau șipotul »Țiganței«. Apă ca cristalul izvorește din o lespede mare de piatră într'un sul destul de gros. Jur împrejurul izvorului lespede a plină de mușchiu verde închis, de-o frumșete deosebită. Aici am stat, ne-am spălat fețele de sudoare, am beut din acest izvor apă rece ca ghița și trecând pe lângă stâna din »Padină« ne-am grăbit să ajungem la Schitul Ialomitei în sus, căci stomachurile noastre reclamau în neîntreruptă chiorlăială mâncare. Aveam o foame de lup. Cum ajungem, mergând pe râul Ialomitei în sus, la Schit, unde nu aflarăm pe nimeni, am descărcat calabalacul, ocupând chiliia de oaspeți. Am scos din dăsași și din lăzi merindea și punând pe o masă ce să afla așezată dinaintea chiliilor o pânzătură și tacămurile de lipsă, ne-am astâmpărat foamea. Era la un cias din zi. Ne luăm bunzile și ne trântim pe ele la umbra colților, fiind zdrobiți de călărit, iar Sofronie a dat cailor drumul la pășune.

În văjăiala Ialomitei, care cu o iuteală trece turbată pe sub stâncile Schitului,

din cascadă în cascadă, am adormit și 3 ceasuri nu ne-am întors măcar odată. Pe la 4 ceasuri d. a. pomenindu-ne recreați am admirat stâncile, ce se înălțau în fața mânăstirii într'un gulgui ascuțit de partea stângă a Ialomitei, în vârful căruia se vede o cruce mare de lemn, așezată acolo de un călugăr sătul de viață, care după așezare s'a prăbușit pe stâncă în jos, zdrobindu-se. Am căutat o bolboacă în Ialomita, unde ne-am scăldat, și ne-am revenit. Am pornit apoi la stâna din muntele Colți ca cea mai aproape de schit, ce forma proprietatea lui Iosif Enescu din Șimon, un bun cunoscut și rudenie cu noi, ca să vorbim cu baciul, să ne trimeată în toată dimineața o găleată sau botă cu lapte dulce, cașiu și urdă dulce. Noi știam de ce se bucură baciul și ciobanii mai tare la munte și cu ce îi poți face cei mai buni prietini. De aceea am spus lui Sofronie să aducă cu sine mai multe cepe, ridichi, spirt și usturoiu, ear noi am luat în buzunare vreo câteva pachetașe de tutun și hârtie de țigări. Baciul era tocmai la fierberea urdei, pe care o strângea. »Hai, să fie de bine baciule!« »Bine ați venit d-lor« răspunde baciul. Ce mai faceți pe la stâncă? »Da ce să facem, ne afumăm toată ziua în astă șandrama«. Sofronie într'aceea

scoate vreo câteva cepe, ridichi, sticla cu rachiu și-i zice baciului: »Domnii! aștia știe ce vă doriți voi mai tare pe la stâncă, unde din lapte, brânză, cocărtă nu mai ești, de aceea v'au adus sticla asta cu rachiu, v'au adus ceapă, usturoiu și ridichi, ca să vă ospătați și cu de acestea și să vă mai ștergeți găturile pline de unsori de acestea de dulce.«

Baciul uitându-se cu plăcere la aceste delicatose, ne mulțamește cu deosebită dragoste, și punându-ne un castron mare de urdă dulce pe o mescioară, dându-ne și linguri de lemn, ne pofteste să mâncăm, apoi punându-ne și un bulz de caș dulce, tot pe masă, am început a mânca până ne făcusem burțile »tanana«. — L'am întrebat apoi dacă ne poate trimite în fiecare seară o botă sau găleată cu lapte muls proaspăt de oi? Dacă are și miei răsleți*) în tărta de mânăzi, și dacă ne

*) Acești miei sunt din aceia, cari se învață a suge dela două oi. Se întâmplă de mielul unei oi moare îndată după făt, și atunci aplică la oala rămasă fără miel, un altul, așa că acesta se învață a suge dela 2 oi. Într'o tărta de 1000 mânăzi să lasă 10—15 miei de aceștia, care grași fiind, să taie la zile mari și să mânăză de baciul și de cio-

la toți. Supraveghetorul Lud. Riesinger, auzind strigătele de ajutor ale celor periclitati, s'a scoborat și el în puț, dar ajungând în adâncime nu putu rezista tăriei gazului și căzu la pământ fără conștiință. Fiind alarmați și ceilalți lucrători, cu mare greutate le succese a-l scoate afară pe Riesinger și 4 lucrători, cari au fost imediat transportați la spital. Cei patru lucrători sunt deja afară de orice pericol, ce privește însă pe Riesinger, starea lui e atât de gravă, încât medicii nu mai au nici o speranță de a-l putea salva.

Dramă în închisoarea din Chișineu. Deținuta politică Lidia Kozlov în vârstă de 34 ani a fost găsită spânzurată de un cearșaf (lepedeu) în celula ei din închisoarea centrală. Sinucigașa s'a omorât din cauza muștrării de conștiință deoarece găsindu-se la ea o corespondență secretă, mai multe persoane arătate în corespondență au trebuit să suferă pedepse. Lidia Kozlov era măritată cu un medic aflat acum la Irkutsk. Ea fusese condamnată pentru propagandă politică între țărani și păstrarea de literatură nelegală.

Inaugurarea monumentului Țarului Alexandru III. Inaugurarea monumentului lui Alexandru III s'a făcut în prezența Țarului, Țarinei, Țarinei văduve, a membrilor casei împărătești, a corpului diplomatic, ministrilor, reprezentanților conziliului imperiului și Dumei și a altor demnitari. În urmă a avut loc o defilare de trupe în fața monumentului. S'au depus 500 de coroane. Părechea împărătească s'a retras apoi la Zarskoe Selo. Țarul a exprimat contelui Witte mulțumiri pentru silințele ce și-a dat la ridicarea acestui monument.

Țarul Rusiei la Paris. La consiliul de miniștri ținut la Eliseu, președintele Fallières a informat consiliul că Țarul îi va înapoia vizita, pe care Fallières i-a făcut-o anul trecut la Reval; Țarul va sosi la Paris la 31 Iulie, și va sta acolo în zilele de 31 Iulie și 1 August st. n. Pe urmă va pleca la Douvres, spre a se întâlni cu regele Eduard.

Premii pentru lucrătorii industriași. Camera de comerț și industrie din orașul nostru aduce la cunoștință că în urma dispozițiunii ministrului de comerț și în anul acesta 1909 vor fi împărțite în total 100 diplome de distincție și premii în sumă de 100 cor. între astfel de lucrători industriași, cari vor fi dovediți, că sunt vrednici de ele prin împlinirea cu credință a unui serviciu de ani îndelungați. Cinci astfel de premii revin camerei comerciale din Brașov, — și astfel stăpânii lucrătorilor, adică atât posesorii de fabrici, cât și alți industriași din cercul camerei la care aparțin comitatele Brașov, Târnava-mare, Sibiu și Făgăraș, sunt invitați ca cel mult până în 15 Iunie a. c. să trimită camerei consemnarea acelor lucrători ai lor, pe cari îi vor crede de vrednici de această distincție, cum și datele prin cari se scoate la iveală calificația respectivilor lucrători. Condițiunile de distincție sunt următoarele: 1) Indigenatul. 2) Ocupațiunea neîntreruptă în lucrul activ industrial (portarii, vizitii, servitorii de birou și cei ce îndeplinesc astfel de servicii, nu pot face pretenziuni la aceste premii). 3) O activitate neîntreruptă în lucrul industrial de cel puțin 15 ani (anii de învățel pot fi socotiți, timpul legat de un anumit sezon — întru cât lucrătorul în întreg sezonul neîntrerupt a fost ocupat — se privește ca fiind considerat de ani întregi). 4) Simbria obicinuită sau câștigul anual să nu treacă peste 2000 cor. Toate aceste condițiuni au să fie dovedite cu documente în regulă în cazul dat cu cartea de lucru sau cu copie legalizată. Unul și același lucrător numai odată poate fi împărțit de distincție.

Monede antice romane. Un țăran dintr-o comună din Ialomița s'a prezentat Vineri după amiazi d-lui N. R. Săveanu, secretar general al ministerului de interne și i-a prezentat un pachet conținând 499 monede antice din timpurile Romanilor. Aceste monede sunt toate de argint, în cea mai mare parte bine conservate. Efigia împăratului Traian apare intactă cu inscripția *Imperator Trajanus Augustin*. Acest țăran fără de nici o avere a declarat că a găsit aceste monede arând pământul; ele erau într-o amforă, care a fost

stricată de ferul plugului. Săteanul cere ca aceste monede, pentru dânsul fără de valoare, să fie schimbate în lei noi și în loc de 499 lei cât ar face în ochii lui, el cere numai 450 lei. Cu chipul acesta crede el, va împăca și autoritatea și nevoia sa. E probabil că ministerul va cumpăra aceste monede dela țăran.

Milioane furate. Înainte cu câteva luni a murit în București senatorul Iorgu Cantilli, lăsând după sine o avere de mai multe milioane. Toate efectele în valoare de mai multe sute mii de lei cât și banii gata ce se aflau în palatul lui Cantilli au dispărut îndată, fără nici o urmă. Îndată după descoperirea acestui furt s'au început cercetări foarte minuțioase, ascultându-se întreg personalul de serviciu al lui Cantilli precum și toți aceia, cari au intrat în locuința lui Cantilli înainte și după moartea lui. Toate cercetările însă au rămas fără rezultat. Deoarece sumele furate se urcă la mai multe milioane lei, pentru prinderea înfrâșnelor făptuitori s'a pus acum un premiu de 120.000 lei.

Onoarea unui Negru. Un American cu numele Brady și-a pierdut zilele trecute portmoneul pe când se afla într'un tren de persoane. Bănuind pe un Negru, el a cerut ca acesta să fie arestat. Neputându-se dovedi însă că el a furat, Negrul a fost eliberat și acum a intentat lui Brady proces pentru vătămare de onoare. Curtea cu jurați a hotărât ca Brady să-i plătească Negrului suma de 10000 coroane ca despăgubire pentru vătămarea de onoare. Primul judecător însă a protestat în contra acestei hotărâri, zicând că sentimentul de onoare nu poate fi așa desvoltat la un Negru, ca la un alb și că mai ales în America de sud, unde Negrii sunt în număr mare, furturile sunt la ordinea zilei, așa că un Negru nu poate să se simtă atât de vătămat în onoarea lui, chiar și dacă ar fi incriminat pe nedrept de furt.

Alegerile pentru reprezentanța orașului Brașov.

În senzul dispozițiunilor §-lîn 41 al art. de lege XXII. din 1886 membrii aleși pentru reprezentanța orașenească în anul 1903 au să iasă din șanul reprezentanței, expirându-le durata mandatului de 6 ani. Și anume vor ieși: din cercul I. electoral 8 membrii, din cerc. II. elect. 12 membrii, din cercul III. electoral (Scheiu), următorii membrii români: Vasilie Voinea, protopop, Vasilie Sfetea, paroh, Ioan Prișcu, paroh, Dr. Eugen Mețianu, fiscal comitatens, Sterie Stinghe, proprietar de case, Arsenie Vlaicu, directorul școalelor comerciale române, Ioan Aron, director, Vasilie Popovici, măsar, Dr. Sterie Stinghe, prof., Aurel Ciortea, prof. și Iosif Maximilian, paroh. Din cercul IV. electoral 1 membru, din cercul V. electoral 4 membrii și din cercul VI. electoral 15 membrii.

Totodată se aduce la cunoștința publică că această alegere de întregire în toate 7 cercurile electorale se va ținea *Sâmbătă în 12 Iunie a. c.* în timpul dela 9 oare dimineața până la 4 oare după amiazi și că membrii eșiți sunt reelegibili. Pentru cercul I. electoral locul de votare este în sala vânății a Redutei, Strada Hirschler Nr. 10. Pentru cercul II. electoral locul de votare este localul pentru probele muzicale ale capelei orașenești în casa Nr. 9, intrarea din Strada de gimnastică — față în față cu edificiul reuniunii de patinat. Pentru cercul III. electoral locul de votare este sala de gimnastică a gimnaziului român din Scheiu, intrarea din Strada Prundului Nr. 4, din Strada băilor de abur Nr. 1. Pentru cercul IV. electoral locul de votare este în localul grădinei de copii al școalei din deal Sft. Martin, în Strada Lungă din Brașovul-vechiu Nr. 71.

Cercul I. electoral alege 4 reprezentanți și 5 supl. Cercul II. electoral alege 13 repr. și 5 supl. Cercul III. electoral alege 11 repr. și 5 supl. Cercul IV. electoral alege 1 repr. și 3 supl. Cercul V. electoral alege 4 repr. și 4 supl. Cercul VI. electoral alege 9 repr. și 3 supl. Cercul VII. electoral alege 8 repr. și 3 supl.

Pentru cercul III. e designat de conducător al alegerii, d-l Ioan Lengeru, iară substituit d-l George Navrea, măcelar.

Varietăți.

Turcia n'are mulțumirea de a-și vedea odată cetățenii liniștiți, de a vedea încetate animositățile dintre diferitele neamuri și mai cu seamă de a-și ști pe partizanii vechiului regim că au renunțat cu desăvârșire la speranța stărilor de odinioară, căci acei cari cu orice jertfe au înălțat mai întâi un sistem și apoi chiar pe Sultan, au de bună samă un program frumos pentru europeanizarea Turciei, fie ea europeană chiar.

Toceai în aceste vremuri turburi, ministrul turcesc al lucrărilor publice a prezentat marelui vizir un program de lucrări urgente, între cari ar fi: 30.000 kilometri de șosele, 1720 kilometri linie ferată în Europa și nu mai puțin de 7945 în Turcia asiatică; apoi 7 forturi, a se construi din nou și lucrări de irigație în Mesopotamia pentru suma frumoasă de 185 milioane.

Comerțul Japoniei, care la 1868 se mărginea să exporteze produse agricole și materii prime și să aducă de afară tot ce-i trebuia, în chip cumpătat de altfel, a ajuns în mai puțin de 40 de ani, aproape să egaleze comerțul marilor state, îmbătrânite în negoț și industrie, din Europa.

După biruința câștigată împotriva Chinei, Japonia se hotără să-și îndrepte străruințele spre industrie — spre a putea trimite cât mai mult afară și a aduce cât mai puțin. Cel mai mare schimb de mărfuri l'a avut și-l are cu China, cu posesiunile engleze din Asia, cu Anglia și cu Statele-Unite.

Cu toate greutatele războiului cu Rușii, — cel mai grozav războiu purtat de 30 de ani încoace — comerțul lor, import și export, s'a îndoit dela 1899 până la 1908 — și chiar în anii războiului *exportul n'a fost mai mic decât în anii precedenți* (823 milioane în 1904 și 829 milioane în 1905). În 1906 exportul și importul împreună au fost de 2173 milioane lei.

După influența câștigată pe coasta răsăriteană a Asei, influență care a deschis noi debușuri mărfurilor sale, după avântul, pe care l'au luat toate ramurile de activitate japoneză în urma mării biruințe câștigate împotriva celei mai mari puteri din Europa, comerțul Japoniei trebuie să se aștepte încă la mult mai însemnate rezultate pe viitor. Spre acest scop chiar marina comercială a fost în timp de 10 ani împătrită.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 7 Iunie. Foile opoziționale kossuthiste anunță, că grupul Iusth-Hollo, ar fi hotărât să ceară conchemarea camerei deputaților, pentru care scop are lipsă numai de 20 de subscrieri.

Organul lui Hollo „Magyarország“ salută adunarea independenților într-un articol intitulat „Trimișii națiunii“, iar în al articol vorbește despre speranțele mari îndreptățite, ce le-ar avea independenții în cestiunea băncii.

Budapesta, 7 Iunie. La adunarea de ieri Duminecă a partidului independentist au luat parte vreo 4—5 mii de persoane, între cari 50 deputați, mai mulți fișpani și numaroși delegați din toate părțile. Au vorbit Bathany, Hollo, Teleki, Dezider Nagy și mai mulți din provincie. Adunarea, care s'a început cu cântarea imnului național a primit moțiunea propusă de raportorul Sajo.

— În această moțiune adunarea susține postulatul înființării băncii independente în anul 1911, declară neștiută să încredere în partidul independentist și își exprimă recunoștința față cu Kossuth și cu fruntașii partidului. Moțiunea a fost primită unanim și a fost dusă apoi de întreaga adunare și predată lui Kossuth în locuința lui. Apponyi și Iusth, cari

erau absenți din Pesta, au salutat adunarea prin telegrame.

Viena, 7 Iunie. *Depozitul de pulbere* din Podgorre de lângă Cracovia a explodat în urma unui trznezet. S'au nimicit 15.000 kgr. iarbă de pușcă, 15.000 șrapnele. *Pagubele se urcă la 1 milion. Râniții au fost transportați în spitalul din Cracovia.*

Salonic, 7 Iunie. În urma recunoașterii regatului bulgar și a luării titlului de țar al Bulgarilor, se observă o mare dușmănie în contra Bulgarilor din Macedonia. Uciderile de Bulgari au ajuns așa de numeroase, că au pus pe gânduri pe fruntașii comunităților bulgare. Bulgarii se pregătesc de apărare. Cei mai mulți omorători sunt Grecii și Sârbii. Bulgarii acuză pe aceștia cum că fac jocul comitetului june-turc, care li-ațâta contra lor.

Salonic, 7 Iunie. Șeful uniunii liberale Ismail Kemal-bey, acuzat ca autor moral al contra revoluțiunii rsactionare, se găsește încă în Atena, unde caută să ațâțe pe Greci contra regimului june-turc. El a publicat deunăzi o declarațiune în ziarele grecești, în care spune că în urma proclamării regatului bulgar, Exarchia bulgară nu mai are ce căuta la Constantinopol, ci trebuie să se mute la Sofia. Dacă aceasta nu se va face, atunci Macedonia e în pericol.

Bibliografie.

În „Biblioteca pentru toți“ a apărut poemul d-lui Ludovic Dauș, *Blestemul* Nr. 455. Noua scriere a puternicului scriitor d. L. Dauș e povestirea tragică a unei familii din Moldova în timpul eteriei grecești. Scene repezi, puternice, pline de poezie și un umantarisu care înduioează paouă la lacrimi, acapără de la prima pagină pe cetitor și l face să vibreze de durere și nenorocirile străbunilor noștri atât de asupriți sub jugul greu al fanariților. *Prețul 30 bani.*

„Discurs panegtric“, de Dr. Elie Dăianu paroh și protopop, rostit cu prilejul prohodirii lui Ștefan Cav. Havași-Oășanu, cetitorul noștri biserii din Cluj, care a restat întreaga sa avere (100.000 cor.) pentru a se zidi această biserică. Retipărire din „Răvașul“. Cluj tipografia „Carmen“ 1909.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons: Victor Branisco.

Wällichhof,

sanatoriu aranjat — după sistemul Dr Lahmann — cu toate întocmirile modene ale terapiei fizicale și dietetice; 1/2 oră depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă. Posta și telegraf: Maria-Enzendorf bei Wen.

Cu deslășiri și prospecte stă la dispoziție direcțiunea și medicul șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza

Dr. STERIE N. CIURCU.

AM Kockgasse Nr. 26 — Viena
Consultanți
cu celebritățile medicale, cu specialiștii de la facultatea de medicină din Viena.
Telefon nr. 17065.

Dr. Toma Madincea,

medic militar emeritat, specialist pentru boalele interne (din lăuntru) și venerice, cu locuința în Kolozsvar (Cluj) Berda-Mozes uteza Nr. 2, colțul dela străzile Kossuth Lajos și Berde Mozes lângă colegiul unitar, ordineză dela oarele 11—12 a. m. și 2—4 p. m.

Aducem la cunoștința On. public, că prețul apelor minerale și igienice din depositul nostru din strada Atei Nr. 6 pe lângă schimbul imediat al sticlelor este următorul:

Glona	1 litru 12 fl. 1/2 litru 11 fl.
Borpatak	" 12 " " 11 "
Maild	" 16 " " 14 "
Horbegy	" 18 " " 16 "
Bross	" 16 " " 14 "
Előpatak	" 16 " " 14 "

La cumpărare de 25 sticle Societatea pe acții a exploatării și exportului apelor minerale. (479,60—150

Fehérvő	" 16 " " 14 "
Felsőrákos Mária	" 16 " " 14 "
Kászón Salutaris	1 litru 16 fl. 1/2 litru 14 fl.
Horgász	" 16 " " 14 "
Repati	" 18 " " 14 "

Borszék	" 28 " " 22 "
Sztojka	" 28 " " 22 "
Boholt	" 26 " " 22 "
Hargitta	" 26 " " 22 "
Székely-Selters	" 26 " " 22 "

»FURNICA«, cassă de economii, societate pe acții în Făgăraș

Prospect.

Adunarea generală extratordinară din 26 crt. a luat cu privire la urcarea capitalului social următorul conclud:

Capitalul social se urcă dela K 120 000 la K 240 000. In acest scop se vor emite **300 acții nouă de câte K 400** sub numerii curenți 301—600, pe lângă următoarele condițiuni:

1. Fiecare acționar vechiu are dreptul de a subscrie din noua emisiune atâtea acții, câte posedă din emisiunea primă, tanscrise pe numele său.

2. Prețul unei acții nouă, pentru acționarii vechi se fixează în suma de **K 400 și K 10 spese de emisiune**,

3. Terminul pentru prima optare se fixează pe ziua de **1 Iulie 1909**, iar pentru a doua îl va fixa direcțiunea institutului numai în cursul lunii lui Iulie 1909.

4. Prețul acțiilor se va plăti în sensul §-lui 6 al statutelor în 5 rate trilunare egale și anume:

- prima rată de K 80 + K 10 spese de emis. la 1 August 1909
- a doua " " K 80 " " " 1 Noiembrie 1909
- a treia " " K 80 " " " 1 Februarie 1910
- a patra " " K 80 " " " 1 Mai 1910
- a cincia " " K 80 " " " 1 August 1910.

Se pot plăti și mai multe rate deodată.

5. Acțiunile nouă nu vor participa la dividendă anilor 1909 și 1910, ci acționarii vor căpăta numai 5% interese după capitalul vărsat, dela ziua sosirii banilor la cassa institutului până la 31 Decembrie 1910.

Față de acționarii, cari nu vor plăti ratele regulat, se va aplica §. 9 din statute.

6. Acționarii sunt rugați să prezinte subsemnatei direcțiuni acțiunile scrise pe numele lor (fără coala de cuponi) insinuând optarea pe epistola de pe contrapagină. Acțiunile astfel depuse la cassa institutului se provăd cu clauzula de opțiune și se restituiesc acționarilor cu un titlu provizor de acții, în care se va introduce plățirea ratei prime și a tuturor rateelor următoare.

7. Acțiunile, cari nu se vor opta de acționarii vechi până la **1 Iulie 1909** se vor vinde și la neacționari cu prețul de **K 600 + K 10** spese de emisiune. Din acest preț **K 400** se vor adauge la capitalul social, iar restul de **K 210** la fondul de rezervă.

8. Acțiunile nouă vor participa la toate beneficiile și se vor împărtași de toate drepturile ce posed acționarii vechi după plățirea tuturor ratelor, dar în nici un caz mai înainte de **1 Ianuarie 1911**.

Făgăraș, în 26 Mai 1909.

Direcțiunea.

Banca Națională a României.

Situațiune sumară.

1908		1909	
17 Mai		9 Mai	16 Mai
A c t i v :			
129.009,001	191156001 Reser. metal. aur 87694348	122.632,643	122.499,348
	37854000 " Trate aur 34805000		
1.970,578	Argint și diverse monede	1.420,936	1.437,313
76.251,285	Portofoliu Român și străin	61.766,735	61.387,740
8.309,200	*Impr. contra efec. publice 11717000	29.549,821	29.342,158
17.164,578	" " " in cont-curent 17625158		
11.999,699	Fonduri publice	11.999,825	11.999,825
15.550,233	Efectele fondului de rezervă	15.190,531	15.190,531
3.230,621	Efect. fond. de amort. mob. și mater.	3.161,621	3.161,621
5.943,868	Imobile	5.972,426	5.972,455
689.933	Mobilier și Mașini de Imprimerie	704.727	704.763
733.928	Cheltueli de Administrațiune	672.309	779.401
103.618,379	Depozite libere	107.801,980	108.097,770
101.700	Conturi curente	12.063,996	11.065.273
25.433.215	Conturi de valori	27.659.154	27.473.859
400.006,218		400.596.704	399.112,057
P a s i v :			
12.000,000	Capital	12.000,000	12.000,000
24.850.121	Fond de rezervă	26.650,782	26.650,782
3.664.810	Fondul amortis. imob. și material	3.923,808	3.923,808
254.464,800	Bilete de Bancă în circulațiune	248.740,370	246.879,290
1.408,108	Dobânzi și beneficii diverse	1.479,764	1.560,407
103.618.379	Depozite de retras	107.801,980	108.097.770
400.006.218		400.596,704	399.112.057

Scomptul 5%
* Dobânda 5 1/2%

La prea Înalta poruncă a Maiest. Sale Apost. c. și reg.

XXXIX. LOTERIE de Stat c. și r.
pentru scopuri de binefaceri în Austria.

Loteria această unică în Austria legal concesionată conține **13.399 câștiguri în bani gata** în suma totală de **513.600 Cor.**

Câștigul principal 200.000 corone bani gata.

Tragea urmază irevocabil în 17 Iunie 1909. Un los costă 4 corone.

Losuri se capătă la secțiunile loterilor de stat în Viena III Vordere Zollamtsstrasse 7. Colectanți de loterie, Trafici, la oficiile de dare, poste, telegraf și căi ferate, zarafii etc. Planuri pentru cumpărători gratis.

Losurile se trimit franco.

Directia c. r. a loteriei.
Secția loteriei de stat.

(5*8.7—10).

La librăria „Gazetei“ Brașov,
se află de vânzare următoarele:

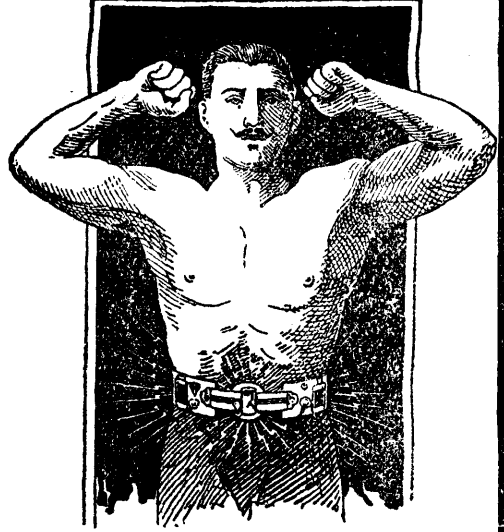
Cărți literare apărute din ediția „Minerva“ Bucureș.

- Titu Maiorescu, „Ciitice“, Volumul I, preț 1.50 cor.
- C. Sandu-Aldea, „Pescar de Islanda“ dretul 1.50 cor.
- N. Petra-Petrescu. Ilie Marin, istoriă pentru tinerime, localisată după nemțese. 193 pag. . Prețul cor. 1.50
- Vasile Pop, „Domnița Viorica“ roman. Prețul 2 cor. (plus porto ban) 20
- M. Salodeanu. „Floarea Oflită“, roman. Prețul 2 cor. (plus porto ban) 20

- Stefan Iosif, „Credințe.“ Poesii a cor. 1.50
- Em. Gârleanu-Emilgar, „Bătrânii“, schițe din viața boerilor moldoveni 1.50
- Eugeniu Bourceanul. „Povestiri din copilărie“. Prețul a . . . cor. 1.50
- Vasile C. Osvadă, „Băncile populare din România“ cu un adauș informativ. Prețul 1 cor. (plus 5 b. porto). 1-05
- Ion Manolache-Holda. Fete, portrete schițe și nuvele, ediție I. 316 pag. Prețul Lei 1-50
- Vasile C. Osvadă. „Legea Tovărășiiilor“. Prețul — 50 cor. (plus 5 porto b.) . . . . . —55
- M. Eminescu, Poesii postume“, ediție noă, 263 pag. cu note. Prețul c. 1.50

VICTORIA ȘTIINȚEI.

E cu un picior în mormânt omul care fiind bolnav nu-și găsește leacul. Omul modern are morburii complicate, ascunse, ce provin din neregularitățile sistemului nervos nepătruns. Pentru aceste boale știința modernă medicală știe leac nou, sigur, — puterea electrică, care introdusă în sistemul bolnavilor, face minuni! Dar tot cu așa succes să folosește electricitatea contra reumei, neurasteniei, nesomnului, lipsei de apetit, slăbirii etc. Cea-ce are, dară, ori-ce fel de morb de nervi, sau din boalele amintite pe care-va, după cetirea acestui a-nunt să grăbească a-și procura cartea „INSȘTRUCȚIUNE DESPRE VINDECAREA ELECTRICĂ“, — carte ce se află deosebită pentru bărbați și deosebită pentru f-meii, și se trimite în cuvertă închisă ori-cui, de cătră:

Institutul de ordin. medical „ELECTRO-VITALIZER“,
Budapesta, IV. Károly-körút 2 felem. 51.

Scrisoare de recunoștință.

Francisc Juhász, Dunaharaszti-Ag, Nádormajor.

Cu bucurie îmi fac cunoscut, că din 3 Mau femeia mea folosește după instrucțiune instrumentul „Electro-Vitalizer“, care funcționează admirabil. Femeia nu mai simte dureri nu mai are simțul spaimii, cum avea înainte de aceea. Mulțumită lui Dumnezeu, că mi-a dat gândul să cumpăr acest instrument, că de atunci poate și eu muriam, n'as mai fi putut vedea suferința ce o chinuia pe femeia mea. Acum a trecut peste tot răul și cu bucurie spun celor ce o întreabă, că „Electro Vitalizer“-ul a vindecat-o. Primește Domnule Doctor mulțumita mea recunoscătoare.

Coupon pentru o carte de cinste:

Institutului de ord. med. „ELECTRO-VITALIZER“

Budapesta, IV. Károly-körút 2 felem. 52.
Rog a-mi trimite gratis și franco, în cuvertă închisă opul: „SISTEMUL de VINDECARE ELECTRIC MODERN“

pentru { bărbați
          femeii
Numele: _____
Comuna și
poșta ultimă _____

Tae și lipeste pe o corespondență.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădut cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté esecuta ori-ce comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
IN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTELE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNTĂ
DUPĂ DORENȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURILE.

REGISTRE ȘI IMPRIMATE
pentru toate speciile de serviciuri.

BILANȚURILE.

*Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.
Couverte, în totă mărimă.*

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
ȘI RESTAURANTE.

PREȚURILE-CURENTE ȘI DIVERSE
BILETE DE ÎNMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, în etajul, înderept în curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.